

"Reyting luchshikh dlia zhizni gorodov Ukrainy" [Ranking of the best cities to live in Ukraine]. vu.ua/news/3569.html/
 "Statisticheskaya informatsiya" [Statistical information]. ukrstat.gov.ua
 Sluka, N. A. "Evolutsiya kontseptsii «mirovyykh gorodov»" [The evolution of the concept of "world cities"]. *Regionalnye issledovaniya*, no. 3 (2005): 19-37.
 Shigapova, K. G. "Brend-imidzh territoriy: Kharakternye otlichia" [Brand image areas : Characteristic differences]. conference.osu.ru/assets/files/conf_info/conf9/s6.pdf

Vizgalov, D. V. "Marketing goroda: praktiki v poiskakh teorii" [Marketing cities in search of practice theory]. *Marketing v Rossii i za rubezhom*, no. 3 (2008): 78-85.
 Vazhenin, I. S. "Imidzh i reputatsiya territorii kak osnova prodvizeniya v konkurentnoy srede" [Image and reputation of the territory as a basis for promotion in a competitive environment]. *Marketing v Rossii i za rubezhom*, no. 6 (2006): 82-98.

УДК 330.332.1

ОПТИМІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ

© 2014 ШВЕЦЬ І. Б., СКРИЛЬНИК А. С.

УДК 330.332.1

Швец І. Б., Скрильник А. С. Оптимізація інвестиційних ресурсів на підприємствах малого бізнесу

Мета статті полягає в дослідженні процесу оптимізації структури інвестиційних ресурсів, розробки критеріїв та етапів оптимізації обсягів інвестиційних ресурсів для підприємств малого бізнесу за видами економічної діяльності. У результаті дослідження було охарактеризовано процес перетворення інвестиційних ресурсів в активи та пасиви балансу малих підприємств, проведено розрахунок структури джерел формування інвестиційних ресурсів в Україні на малих підприємствах за видами економічної діяльності у 2011 р. На основі проведеного аналізу структури інвестиційних ресурсів малих підприємств сформовано основні групи критеріїв оптимізації в розрізі окремих малих підприємств за видами економічної діяльності. Запропоновано алгоритм і поетапну схему оптимізації інвестиційних ресурсів на підприємствах малого бізнесу у вигляді багатоступеневого процесу управління інвестиційними ресурсами в розрізі підвищення їх мобільності та швидкості перетворення наявних ресурсів в інвестиції. Перспективами подальших досліджень у даному напрямку є розробка структурно-логічної схеми оптимізації обсягів інвестиційних ресурсів на підприємствах малого бізнесу.

Ключові слова: капітал, інвестиції, інвестиційні ресурси, процес оптимізації, підприємства малого бізнесу

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 8.

Швец Ірина Борисівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці, Донецький національний технічний університет (вул. Артема, 58, Донецьк, 83001, Україна)

E-mail: irina_shvets@hotmail.com

Скрильник Андрій Сергійович – аспірант, кафедра управління персоналом та економіки праці, Донецький національний технічний університет (вул. Артема, 58, Донецьк, 83001, Україна)

E-mail: askrulnik@mail.ru

УДК 330.332.1

Швец И. Б., Скрильник А. С. Оптимизация инвестиционных ресурсов на предприятиях малого бизнеса

Цель статьи заключается в исследовании процесса оптимизации структуры инвестиционных ресурсов, разработки критериев и этапов оптимизации объемов инвестиционных ресурсов для предприятий малого бизнеса по видам экономической деятельности. В результате исследования был охарактеризован процесс преобразования инвестиционных ресурсов в активы и пассивы балансу малых предприятий, проведен расчет структуры источников формирования инвестиционных ресурсов в Украине на малых предприятиях по видам экономической деятельности в 2011 г. На основе проведенного анализа структуры инвестиционных ресурсов малых предприятий сформированы основные группы критериев оптимизации в разрезе отдельных малых предприятий по видам экономической деятельности. Предложены алгоритм и поэтапная схема оптимизации инвестиционных ресурсов на предприятиях малого бизнеса в виде многоступенчатого процесса управления инвестиционными ресурсами в разрезе повышения их мобильности и скорости преобразования имеющихся ресурсов в инвестиции. Перспективой дальнейших исследований в данном направлении является разработка структурно-логической схемы оптимизации объемов инвестиционных ресурсов на предприятиях малого бизнеса.

Ключевые слова: капитал, инвестиции, инвестиционные ресурсы, процесс оптимизации, предприятия малого бизнеса.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Библ.:** 8.

Швец Ирина Борисовна – доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой управления персоналом и экономики труда, Донецкий национальный технический университет (ул. Артема, 58, Донецк, 83001, Украина)

E-mail: irina_shvets@hotmail.com

Скрильник Андрей Сергеевич – аспирант, кафедра управления персоналом и экономики труда, Донецкий национальный технический университет (ул. Артема, 58, Донецк, 83001, Украина)

E-mail: askrulnik@mail.ru

UDC 330.332.1

Shvets I. B., Skrylnyk A. S. Optimisation of Investment Resources at Small Enterprises

The goal of the article lies in the study of the process of optimisation of the structure of investment resources, development of criteria and stages of optimisation of volumes of investment resources for small enterprises by types of economic activity. The article characterises the process of transformation of investment resources into assets and liabilities of the balances of small enterprises and conducts calculation of the structure of sources of formation of investment resources in Ukraine at small enterprises by types of economic activity in 2011. On the basis of the conducted analysis of the structure of investment resources of small enterprises the article forms main groups of criteria of optimisation in the context of individual small enterprises by types of economic activity. The article offers an algorithm and step-by-step scheme of optimisation of investment resources at small enterprises in the form of a multi-stage process of management of investment resources in the context of increase of their mobility and rate of transformation of existing resources into investments. The prospect of further studies in this direction is development of a structural and logic scheme of optimisation of volumes of investment resources at small enterprises.

Key words: capital, investments, investment resources, optimisation process, small enterprises.

Pic.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 8.

Shvets Iryna B. – Doctor of Science (Economics), Professor, Head of the Department of Personnel Management and Labour Economics, Donetsk National Technical University (vul. Artema, 58, Donetsk, 83001, Ukraine)

E-mail: irina_shvets@hotmail.com

Skrylnyk Andrii S. – Postgraduate Student, Department of Personnel Management and Labour Economics, Donetsk National Technical University (vul. Artema, 58, Donetsk, 83001, Ukraine)

E-mail: askrulnik@mail.ru

Формування структури інвестиційних ресурсів на підприємстві, їх перетворення в реальні активи є складним процесом, який знаходиться під впливом великої кількості суб'єктивних і об'єктивних чинників і умов, що формуються внаслідок змін внутрішнього та зовнішнього середовища діяльності підприємств.

Одним із ключових умов здійснення ефективної інвестиційної діяльності, як на малих, так і на інших підприємствах України, є формування такого обсягу інвестиційних ресурсів, використання якого не призведе до погіршення результативності діяльності підприємства та не зменшить рівень його фінансової стійкості та платоспроможності, не спричинить його банкрутство. Тому для більшості підприємств малого бізнесу є актуальним питання оптимізації структури інвестиційних ресурсів з метою поліпшення фінансового стану, забезпечення необхідного рівня механізації та автоматизації виробничих процесів у довгостроковому періоді, зменшення тривалості операційних циклів виробництва і реалізації продукції, зміщення інвестиційних ризиків.

Аналіз чисельних наукових досліджень з проблематики управління інвестиційними ресурсами свідчить, що проблема недостатності джерел формування, методів оптимізації та шляхів використання інвестиційних ресурсів є досить актуальною. Значний внесок у розробку різних аспектів проблем інвестування, управління та оптимізації обсягів інвестиційних ресурсів на підприємствах зробили такі українські та російські вчені, як І. О. Бланк, А. В. Череп, В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда, Т. В. Майорова, І. П. Мойсеєнко, А. А. Пересада та інші.

Однак у більшості праць щодо оптимізації інвестиційних ресурсів увага приділяється мінімізації впливу зміни структури капіталу на фінансовий стан підприємства, підвищення рентабельності позикового капіталу чи вартості залучення окремих видів інвестиційних ресурсів. При цьому залишається невисвітленим питання розробки критеріїв та етапів оптимізації обсягів інвестиційних ресурсів для підприємств малого бізнесу в розрізі видів економічної діяльності.

Основною метою формування інвестиційних ресурсів підприємства є задоволення потреб у придбанні необхідного обсягу оборотних і необоротних активів, оптимізація їх структури з позицій забезпечення ефективних результатів інвестиційної діяльності.

Оптимізація структури інвестиційних ресурсів виражає таке співвідношення їх видів, за якого забезпечується найефективніший зв'язок між рентабельністю власних і позикових інвестиційних ресурсів [1].

Протягом останніх років відбувається збільшення відсотка підприємств, що отримали збиток від операційної діяльності, які на кінець 2012 р. становили 35% від загальної кількості підприємств малого бізнесу та 32,7% від загальної кількості підприємств середнього бізнесу. Така тенденція є негативною і зумовлює зменшення обсягів власних інвестиційних ресурсів підприємств малого бізнесу за видами економічної діяльності [2]. Власні інвестиційні ресурси мають ряд переваг у порівнянні з іншими видами інвестиційних ресурсів, а саме: простота, швидкість та мобільність залучення, спрямованих на поточний та капітальний ремонт, оновлення, модернізацію основних засобів, нематеріальних активів, збільшення розмірів фінансових інвестицій та мотивацію працівників. При цьому за обсягом і структурою власні інвестиційні ресурси на підприємствах малого бізнесу не є активізатором інвести-

ційних процесів, їх обсяг обмежується як високим рівнем конкуренції, так і високим рівнем тіньової економіки.

Одним із основних джерел фінансування інвестиційних проектів і програм на сьогоднішній день є кредитні ресурси банків та інші позикові кошти, які належать до позикового капіталу підприємств, і збільшення розмірів довгострокової та поточної заборгованості. При цьому використання даного виду інвестиційних ресурсів несе в собі ризик для підприємств, якщо в процесі їх використання вони трансформуються у малоліквідні активи чи не збільшують активну частину основних засобів, а також сприяє зростанню залежності інвестиційних процесів від коливань в зовнішньому середовищі [3].

На *рис. 1* наведено характеристику перетворення інвестиційних ресурсів в активи і пасива балансу малих підприємств, визначено позитивний та негативний приріст у структурі активів підприємств малого бізнесу.

Альтернативним джерелом формування інвестиційних ресурсів є залучені інвестиційні ресурси, що формуються переважно за рахунок емісії цінних паперів та збільшення розмірів поточних зобов'язань. На підприємствах малого та середнього бізнесу залучені інвестиційні ресурси формуються переважно за рахунок приросту поточних зобов'язань, оскільки емісія цінних паперів є привілеєм акціонерних товариств, а даний вид господарювання не є притаманним підприємствам малого бізнесу [4]. Сформовані інвестиційні ресурси за рахунок даного виду інвестиційних ресурсів мають короткостроковий характер, впливають на погіршення мотивації праці за рахунок збільшення кредиторської заборгованості з оплати праці та учасниками підприємства і стану платіжної дисципліни на підприємстві.

На основі запропонованої схеми процесу перетворення інвестиційних ресурсів за видами проведено розрахунок структури джерел формування інвестиційних ресурсів в Україні на малих підприємствах за видами економічної діяльності у 2011 р. (*табл. 1*) і перетворення інвестиційних ресурсів в активи і пасива балансу малих підприємств [5, 6]. У результаті розрахунків можна констатувати, що на кінець 2011 р. відбулися негативні тенденції в прирості капіталу підприємств за рахунок власних інвестиційних ресурсів, що складало 23,54% від загального приросту по всіх малих підприємствах. Водночас, аналізуючи структуру приросту інвестиційних ресурсів у розрізі малих підприємств за видами економічної діяльності, слід відзначити негативні тенденції на підприємствах промисловості, будівництва, операцій з нерухомістю, охорони здоров'я та освіти, діяльності транспорту і зв'язку, що пов'язані з відсутністю чи суттєвим скороченням фінансування приросту активів підприємств за рахунок власного капіталу та одночасним приростом залученого капіталу. Неефективність використання наявних інвестиційних ресурсів простежується на промислових і будівельних підприємствах, у сфері операцій з нерухомістю, у закладах освіти. Це пов'язано з тим, що в їх структурі переважають залучені інвестиційні ресурси, які переважно трансформувалися в дебіторську заборгованість та виробничі запаси, збільшили суму поточних витрат, і, як наслідок, не мають позитивного впливу на розвиток матеріальної бази підприємств.

Приріст структури капіталу малих підприємств за рахунок наявних інвестиційних ресурсів протягом 2011 р. є неефективним. Це пов'язано з тим, що більшість вкладених інвестиційних ресурсів не є довгостроковими, що за-

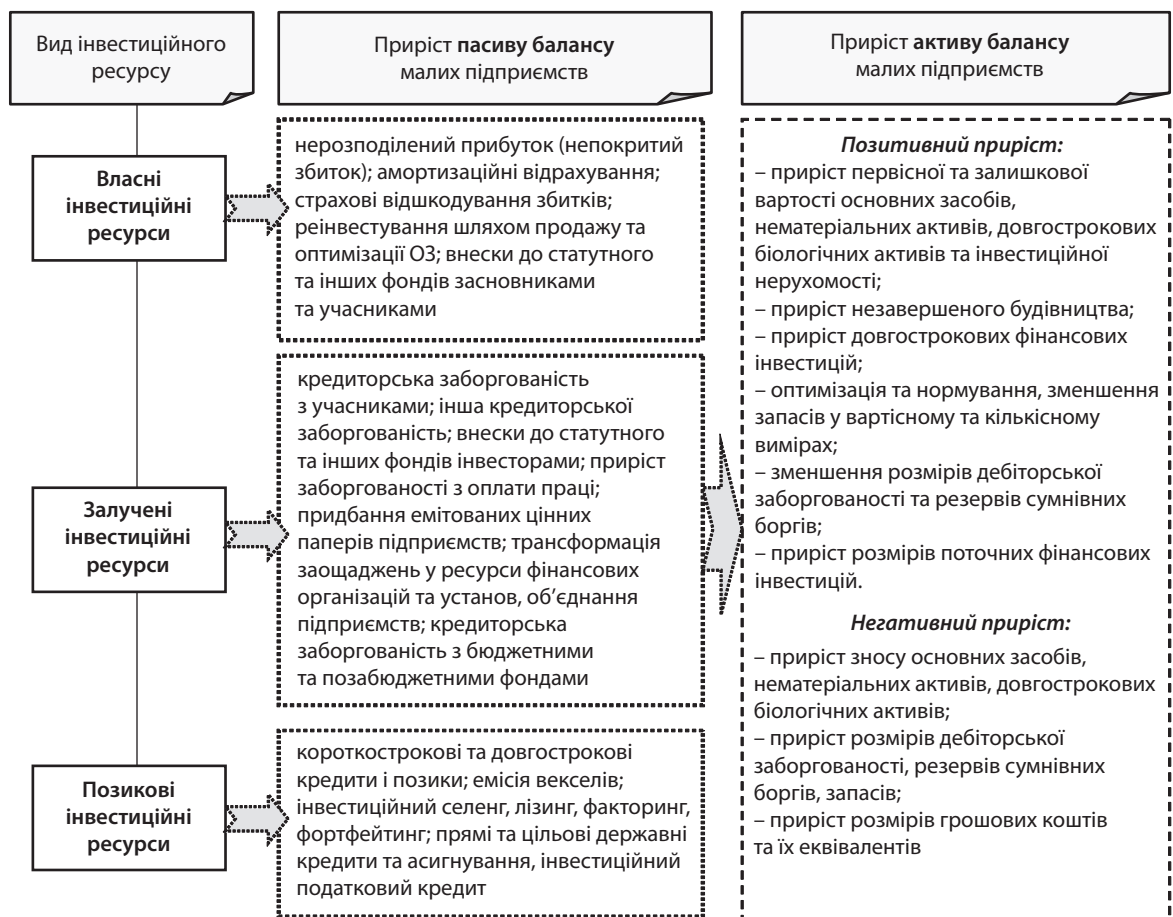

Рис. 1. Процес перетворення інвестиційних ресурсів в активах і пасивах балансу малих підприємств

лежить від нормативів розрахунково-платіжної дисципліни підприємств, і відображаються у більшості в прирості оборотних активів малих підприємств (збільшення запасів і сум дебіторської заборгованості), не створює підґрунтя для розвитку матеріальної бази підприємств, оновлення діючих основних засобів чи їх розширення, що можливо при суттєвому використанні власного та позикового капіталу.

Основними факторами, що впливають на якість формування інвестиційних ресурсів на підприємствах малого бізнесу, є забезпечення їх мобільності, ліквідності, характеру взаємодії і, як наслідок, забезпечення оптимальності їх структури. На сьогодні методологія оптимізації інвестиційного капіталу ґрунтується на теорії управління капіталом підприємства, при цьому відсутнє і не набуло чіткого визначення методологічний апарат оптимізації співвідношення інвестиційних ресурсів за видами: власні, залучені і позикові [1, 7]. З огляду на це можливо запропонувати алгоритм оптимізації структури інвестиційних ресурсів підприємства за такими етапами:

- ✦ на *першому етапі* – визначення цілей, обсягів та джерел формування інвестиційних ресурсів;
- ✦ на *другому етапі* – визначення умов та шляхів оптимізації у відповідності до виду діяльності;
- ✦ на *третьому етапі* – обґрунтування шляхів оптимізації обсягу інвестиційних ресурсів;
- ✦ на *четвертому етапі* – оцінка синергетичного характеру приросту джерел інвестиційних ресурсів;
- ✦ на *п'ятому етапі* – прийняття оптимального співвідношення між джерелами ресурсів.

Сутність складових елементів алгоритму оптимізації обсягів інвестиційних ресурсів за етапами наведено на *рис. 2*.

Запропонована поетапна схема оптимізації інвестиційних ресурсів на підприємствах малого бізнесу характеризує багатоступеневий процес управління інвестиційними ресурсами в розрізі підвищення їх мобільності та швидкості перетворення наявних ресурсів в інвестиції.

Ураховуючи існуючі підходи до формування оптимізації структури капіталу підприємства, доцільно проводити комплексні заходи, які містять збалансованість критеріїв [8]. При цьому формування збалансованих критеріїв оптимізації є ключовою умовою здійснення оптимізації обсягів інвестиційних ресурсів. Процес оптимізації структури капіталу має здійснюватися за такими основними критеріями:

А – орієнтація на пропорційне співвідношення власного, залученого та позикового капіталу з урахуванням особливостей економічної діяльності підприємств малого бізнесу і умов недопущення банкрутства;

Б – оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації прибутку та мінімізації ризиків, що пов'язані з розробкою і реалізацією інвестиційних проектів;

В – орієнтація на забезпечення приросту ефектів для підприємств партнерів чи підприємств регіону за умов окупності вкладеного капіталу в довгостроковому періоді.

Проаналізувавши структуру інвестиційних ресурсів підприємств за видами економічної діяльності в 2011 р. та її відображення в активах підприємств, можливо сформулювати основні групи критеріїв оптимізації в розрізі окремих підприємств за видами економічної діяльності:

Структура приростів інвестиційних ресурсів з відображенням приросту структури активів малих підприємств за 2011 р.

№ з/п	Види економічної діяльності	Інвестиційні ресурси			Активи малих підприємств								III. Витрати майбутніх періодів			
		Власні	Залучені	Позикові	Необоротні активи				Оборотні активи							
					Основні засоби, нематеріальні активи, тощо	Незавершене будівництво	Довгострокові інвестиції	Інші необоротні активи	Усього необоротні активи	Запаси	Дебіторська заборгованість	Поточні фінансові інвестиції		Грошові кошти та їх еквіваленти	Інші оборотні активи	Всього оборотні активи
		23,54	43,43	33,03	20,88	3,03	12,11	1,18	37,20	12,02	30,46	13,74	4,98	0,95	62,14	0,66
1	Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	65,56	22,16	12,29	32,10	1,73	-0,32	0,47	33,98	32,06	26,72	0,00	3,30	1,59	63,67	2,35
2	Промисловість	6,41	71,19	22,39	22,56	12,48	26,06	-1,61	59,49	7,81	32,42	-0,12	0,74	-1,14	39,71	0,80
3	Будівництво	8,92	58,03	33,05	10,98	-0,67	7,74	7,22	25,27	14,21	24,65	25,74	3,30	-0,26	67,65	0,10
4	Оптова та роздрібна торгівля; посередництво в оптовій торгівлі	1,51	58,98	39,51	-10,40	-1,78	-3,85	1,44	-14,59	20,42	22,82	50,28	3,24	2,28	99,04	0,51
5	Торгівля автомобілями та мотоциклами, їх технічне обслуговування та ремонт	4,47	16,25	79,27	-3,69	-0,51	38,48	-1,39	32,90	9,37	21,30	25,75	0,62	8,18	65,22	1,89
6	Діяльність готелів та ресторанів	134,88	-55,32	20,44	58,42	-33,36	-0,12	-1,47	23,47	-16,82	41,89	64,74	-4,41	-7,75	77,66	-1,13
7	Діяльність транспорту та зв'язу	57,90	38,62	3,48	51,58	-1,81	-17,90	-33,71	-1,84	5,29	69,81	16,91	5,31	4,80	102,13	-0,28
8	Фінансова діяльність	65,12	-15,25	50,13	-0,59	1,23	37,84	-4,71	33,76	-3,18	106,77	-61,06	29,06	-2,32	69,28	-3,04
9	Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання інших послуг	29,02	32,50	38,49	30,45	1,81	18,07	4,14	54,46	2,40	25,76	9,63	6,24	0,88	44,91	0,63
10	Освіта	2,90	99,11	-2,01	-50,22	-10,04	-12,72	1,56	-71,43	47,99	24,55	8,04	76,12	4,24	160,94	10,49
11	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	10,04	34,00	55,96	30,14	24,96	-12,68	0,17	42,59	19,64	11,22	16,24	10,47	-0,26	57,31	0,10
12	Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері туризму	9,67	54,57	35,77	18,70	48,68	8,09	-2,78	72,69	8,02	19,16	-0,35	5,04	-2,67	29,21	-1,90

Рис. 2. Процес оптимізації розміру інвестиційних ресурсів на підприємствах малого бізнесу

1 група – підприємства, активи яких переважно формуються за рахунок приросту власних інвестиційних ресурсів (сільське господарство, мисливство, лісове господарство, фінансова діяльність, готельне господарство, діяльність транспорту на зв'язку);

2 група – підприємства, активи яких переважно формуються за рахунок приросту залучених інвестиційних ресурсів (промисловість, будівництво, оптова та роздрібна торгівля, посередництво в оптовій торгівлі, освіта, надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері туризму);

3 група – підприємства, активи яких переважно формуються за рахунок приросту позикових інвестиційних ресурсів (операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання інших послуг, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, торгівля автомобілями).

Для підприємств першої групи доцільно використовувати групу критеріїв Б і В, тобто головними критеріями оптимізації співвідношення власних, залучених і позикових джерел фінансування інвестиційної діяльності є максимальна сума прибутку від інвестиційної діяльності за рахунок реалізації масштабних інвестиційних проектів чи довгострокових інвестиційних проектів, формування сприятливого інвестиційного середовища для інших підприємств партнерів, результативність діяльності яких може вплинути на ефективність інвестора.

Для підприємств другої та третьої групи доцільно використовувати критерії А і Б. Тобто головними критеріями оптимізації співвідношення власних, залучених і позикових джерел фінансування інвестиційної діяльності є необхідність забезпечення високої фінансової стійкості компанії за умов зменшення рівня товарних запасів і прискорення темпів обертання оборотних засобів чи товарообігу, пропорційне співвідношення власного, залученого та позикового капіталу з огляду на наявну структуру пасиву балансу підприємства, реалізація короткострокових інвестиційних проектів з мінімальним рівнем інвестиційних ризиків і знеціненням майбутніх грошових потоків, недопущення отримання пені, штрафних санкцій, резерву сумнівних боргів.

Схема оптимізації розміру інвестиційних ресурсів має складатися з чотирьох етапів. На першому етапі на підставі даних про основні показники інвестиційного проекту проводиться оцінка економічної ефективності та доцільності його реалізації та його відповідності інвестиційним цілям підприємства. Далі необхідно сформулювати обсяг інвестиційних ресурсів у відповідності до інвестиційних потреб проекту. При узгодженні відповідності структури інвестиційних ресурсів критеріям оптимізації визначається, чи задовольняє обрана структура необхідному обсягу інвестиційних ресурсів. Для досягнення інвестиційних цілей реалізується третій етап – оцінка синергетичного приросту джерел інвестиційних ресурсів. На третьому етапі

додатково аналізується можливість підвищення дохідності проекту за рахунок збільшення обсягу інвестиційних ресурсів, а саме: визначається, чи відповідає структура інвестиційних ресурсів підприємств-партнерів критеріям оптимізації. У разі негативного рішення необхідно переглянути джерела формування економічної ефективності проекту та розробити заходи щодо їх збільшення. На четвертому етапі необхідно прийняття управлінського рішення щодо затвердження структури інвестиційних ресурсів і перехід до управління інвестиційним процесом відповідно до фаз реалізації інвестиційного проекту.

ВИСНОВКИ

Дослідження структури інвестиційних ресурсів з відображенням зміни структури активів і пасивів малих підприємств за 2011 р. довело, що більшість інвестиційних ресурсів не є довгостроковими, а переважно формуються за рахунок залученого та позикового капіталу та трансформуються у вигляді запасів чи дебіторської заборгованості. Такі зміни погіршують розрахунково-платіжну дисципліну підприємств, що не створює підґрунтя для розвитку матеріальної бази підприємств та оновлення діючих основних засобів. Тому оптимізація інвестиційних ресурсів на підприємствах малого бізнесу має бути спрямована на підвищення мобільності та швидкості перетворення наявних ресурсів у довгострокові інвестиції з урахуванням можливості формування чи отримання ефектів (за видами) у підприємств-партнерів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Майорова Т. В.** Інвестиційна діяльність : підручник для студентів вищих навч. закладів / Т. В. Майорова. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 472 с.
2. **Бланк І. А.** Инвестиционный менеджмент : Учебный курс. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2006. – 552 с.

3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. **Череп А. В.** Інвестознавство : підручник / А. В. Череп. – К. : Кондор, 2006. – 480 с.

5. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів малого підприємництва». 2011 рік / Державний комітет статистики України. – К., 2012.

6. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів малого підприємництва». 2010 рік / Державний комітет статистики України. – К., 2011.

7. **Лоскутова Я.** Формування структури інвестиційних ресурсів на вітчизняних підприємствах / Я. Лоскутова, І. Романовський, Л. Сомова // Схід. – 2008. – № 3 (87). – С. 31 – 34.

8. **Пересада А. А.** Інвестування : навч. посібник / А. А. Пересада. – К. : КНЕУ, 2004. – 250 с.

REFERENCES

Blank, I. A. *Investitsionnyy menedzhment* [Investment management]. Kyiv: Elga; Nika-Tsentr, 2006.

Cherep, A. V. *Investoznavstvo* [Investoznavstvo]. Kyiv: Kondor, 2006.

Loskutova, Ya., Romanovskyi, I., and Somova, L. "Formuvannya struktury investytsiinykh resursiv na vitchyznianskykh pidpriemstvakh" [Formation of the structure of investment resources for domestic enterprises]. *Skhid*, no. 3 (87) (2008): 31-34.

Maierova, T. V. *Investytsiina diialnist* [Investment activity]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2009.

Ofitsiyniy sait Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Peresada, A. A. *Investuvannya* [Investing]. Kyiv: KNEU, 2004.

Statystychnyi zbirnyk «Diialnist sub'iektiv maloho pidpriemnytstva», 2011 rik [Statistical Yearbook "The activities of small businesses", 2011]. Kyiv: Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy, 2012.

Statystychnyi zbirnyk «Diialnist sub'iektiv maloho pidpriemnytstva», 2010 rik [Statistical Yearbook "The activities of small businesses", 2010]. Kyiv: Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy, 2011.